

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermo de Triplici iusticia R. Patris Martini Luther Augustiniani Vuittenbergensis

Luther, Martin

Lipsiæ, 1519

VD16 L 6023

urn:nbn:de:hbz:466:1-33360

Th. 6117.

1

27 II
13

ERZBISCHÖFL.
AKADEMISCHE
BIBLIOTHEK
LEOSTR. 21
PADERBORN

8

Sermo de Tri-

plici iusticia R. Pa-

tris Martini Luther Augu-

stiniani Vuittenber-

gensis.

Die Kunst

der Malerei

von Johann Heinrich

Wolfgang

1774

SERMO DE TRIPLICI IUSTITIA R.
PATRIS MARTINI LVTHER
AVGVSTINIANI
VVITTENBER.
GENSIS.

Triplex est peccatum, cui triplex opponitur Iu-
sticia, Teutonice fromkeyt.

¶ PRIMVM est criminale. i. manifeste malum, quod etiã po-
testas secularis punit, vt furtum, homicidiũ, incendiũ, sacrile-
giũ &c. Quorum aliqua gladio, igne, aqua, furca, rota plectit,
vt in iure Ciuili. Aliqua poenitẽtia Canonica, vt simplices forni-
cationes, & alia quãdam, vt in iure Canonico.

¶ Iusticia huic contraria, est illa species iusticiae quã simias Solo-
monis, pauones & sicomoros facit. Qua fit vt corã hoibus bo-
nus vir sit, et accusari non possit, euadatq; poenas legis, cõsequa-
turq; promissa tpaia legis Ro. x. Moses scripsit q; iusticia, quã
est ex lege, si homo fecerit, viuet in ea Et Esaie. Si volueritis, &
audieritis me, bona terrã comedetis, Talis fuit Naaman Syrus
vir magnus apud dñm suũ, per quẽ dominus dabat salutem Syrię
iiij. Reg. v. Tales multi reges Israel & populus Israel, quibus dñs
dedit bona tpaia & victorias multas, licet essent iuxta Idolatre
tales Samaritani, a quibus abstulit dominus leones, cum tamen
idola colerent, & dominũ deũ simul. Tales Romani iuxta B.
Augustinũ lib. ciui. quibus dñs dedit imperium amplissimum
Sic solet & p̄cipes ditare, Tales vsq; hodie sunt omnes qui pœ-
nitent propter pestem, famem, bellũ, aliaue flagella dei, qui tunc
orãt, qui processiones faciũt, vota sanctis vouẽt. Hic cultores
sanctorũ, & sacerdotes, ppter p̄sentiam seruientes, & religiosi
similiter, & qui talia similia multa faciunt. Et breuiter hæc est iu-
sticia, quã recipit hic mercedem suã, & in futuro mitius quidem
punitur q̄ criminosi, Secundo nõ deo, sed sibi seruit, nec est filio-
rum, sed seruorum iusticia, nec Christianorum proprie, sed iu-
daeorũ & gentiliũ, nec Christiani ad eã sunt exhortãdi, quia pro-
cedit ex timore pœne, vel amore commodi sui, non amore dei,
¶ Tertio facit hypocritas, superbos mente cordis sui, temera-
rios iudices aliorũ, vt patet in pharisæo illo, & Simone leproso.
¶ Quarto, hanc Ap̄tus Gal. iij. maledictam asserit, qui ex opibus

A ij

egis sunt, sub maledicto sunt, Ideoq; Christiani, qui æternis bonis sunt ditandi, nō sunt exhortandi ad illam, sed dehortādi potius ad meliorem, Vnde non est gaudendum in his, sicut Princeps Saxonie deus, gloria, diuicijs, voluptate ditat, quia religiosi sunt, Et si hæc non sint satis, nascetur adhuc vnus mons argenti, et pax seruabitur, ipsi viderint an bene id eis cedat, ne sint mercenarij. Sunt enim hæc præmia vilissime huius, & maledictæ iusticiæ, Pertinens ad benedictionem Esahu & filiorū eius, Hij sunt factores liberi arbitrii Themenitarum, Sic deus munerat etiā mala, quia sicut in oculis hominū bona sūt, ita & in oculis hominum recipiunt bona.

¶ ALTERVM est peccatū essentialē, natale, originale, alienū de quo psal. l. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea. De quo Christus. Non potest arbor mala fructus bonos facere. Et Ro. v. per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt multi, & per vnus delictum in oēs hoīes in condemnationē. Et hoc est peccatū quod facit priorem iusticiam esse nihil & malam, & maledictam, sicut Christus ait. Aut facite arborē bonam, et fructus bonos, aut arborem malam, & fructus eius malos. Secundo id peccatum est incurabile viribus hominis, nec aliquid hic valet lib, arbitrium, ita vt & sancti dicant, Quod nolo malum hoc facio. Et Gal. v. Non quæ vultis facitis, ps. xxxvij. Qm̄ lūbi mei impleti sunt illusionib⁹ & c.

¶ Tertio, id est quod omnes sentimus in concupiscendo, irascendo, præsertim obiectis præsentibus, vt dicit dominus de oculo nequā & c. Ideo dixi essentialē, quia per natiuitatem contrahim⁹ et manet semper, nec aliquādo transit sicut actuale, sicut fons, venenū, aut aqua salis naturaliter falsa est, sicut corpus leprosum naturaliter est tale, & corpus cæcū similiter, nō hic cū logicis ago

¶ Iusticia huic cōtraria similiter est natalis, essentialis, originalis aliena, quæ est iusticia Christi Ioan. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua & spiritu. Item Ioan. i. Quotquot eum receperunt dedit eis potestatem filios dei fieri. Et. i Ioan. iij. Qui natus est ex deo non peccat. (i. non est peccator) sed generatio dei conferuat eū Ro. v. Per vnus hominis iusticiam in omnes hominis in iustific

cationem vitæ, & per vnus hominis obedientiam iusti constituta
entur multi. Hæc est de qua nuper dixi, q̄ sit fors, capitale funda
mentum, petra nostra, & tota substantia nostra, in qua gloriamur
in æternum, vt Apostolus ait. Quod vita nostra abscondita est
cum Christo in Deo, & iterum vt nos essemus iusticia dei in illo
Et. i. Corinth. i. Qui factus est nobis a deo iusticia & sapiētia, &
sanctificatio & redemptio. Et. i. Corin. iij. Fundamentū aliud
nemo pōt ponere, Secūdo hæc fit nostra per fidem, Ro. i. Iust⁹
ex fide viuunt, & x. ca. Corde creditur ad iusticiam, hæc per bap
tismū confertur, hæc est proprie quā Euangelium annūciat, &
non est iusticia legis, sed iusticia gratiæ.

¶ Tertio, Hanc qui habet etiā si peccet, non damnatur. ps.
lxxxviii. Si peccauerit &c. Hic est enim filius delicatus (vt dicitur
tur) qui nō potest offendere quicquid fecerit. ps. xxiiij. Vniuersa
sæ vitæ dñi misericordia & veritas.

¶ Quarto, Per hanc fit homo dominus omnium quia iusticia eius
de cælo prospicit, & hic iusticia & veritas obuiāt sibi, Iusticia et
pax osculatur. Veritas enim de terra oritur, Nam sine misericor
dia homo est hypocrita, sine iusticia inquietus. Gratia facit vera
cem, iustum, & vera iusticia pacem, sed ea veritas Christus est,
homo vanitas.

¶ Quinto, Ro. v. Ap̄tus dicit q̄ Adam sit forma futuri, scilicet si
cut Adam vno peccato omnes ex se natos facit eodem suo pec
cato proprio, illis iā alieno, reos, & dat quod habet. Ita Christus
sua iusticia omnes rex se natos facit eadē sua iusticia, illis aliena, et
immerita, iustos & saluos. Vt sicut alieno peccato damnari sumus,
ita aliena liberemur iustitia, Et ideo essentialē hanc dixi, &
æternam, quia manet semper, nec cessat aliquando sicut actualis
Iuxta illud ps. ex. Iusticia eius manet in seculū sæculi. Sol⁹ Chri
stus est æternus, ideo iusticia eius quoq; æterna, et tamen nostra
Hæc est misericordia dei patris, hæc gratia noui testamenti, qua
dulcis est dominus his, qui gustant eum, in hac oportet nos sal
uos fieri, & nulla alia. Actuum. xv. Non est nobis datum no
mē sub cælo &c. ps. xxx. In iusticia tua libera me. Et deus in no
mine tuo saluū me fac &c. hoc est q̄ dixi Nullus saluatur nomi

A iij

ne suo proprio, sed appellatio (.i. non vt Petrus. Paul^o. Ioānes,
sed vt Christianus) sicut ait Ioan. iij. Nemo ascendit in caelum, nisi
si descendit filius hominis, qui est in caelo, de qua nuper latius dixi.

¶ **TERTIVM** peccatum est actuale, quod est fructus origi-
nalis, haec sunt iam propria peccata omnia, scilicet opera quae fa-
cim⁹, etiam iusticiae priores, ante fidē, iuxta Apostolum Ro. 2.
& iij. qui alium doces, teipsum non doces, & non est iustus, nō
est intelligens, & eadem facis quae iudicas, in quo enim iudicas
teipsum, & hoc augetur malum peccati originalis, nec tamē po-
test vitari proprijs viribus.

¶ Iusticia huic contraria est actualis, fluens ex fide & iusticia es-
sentiali, de qua Apostolus. Sicut portauimus imaginem terreni
& c. ps. lxxxiiij. Iusticia ante eum ambulabit (.i. coram eo erunt
iusti in opere) & ponet in via gressus suos. Et de ista nunc latius
dicendum, vbi dimissum fuit nuper a me.

¶ Primū haec opera dicunt meritoria, nescio an intelligant, ego
fateor me non intellexisse. Fides est meritū totū, vanissimum est
vt vn^o act⁹ subitaneus dicat dign⁹ vita aeterna, oportet vt psona
sit digna. Christus meruit nobis & donauit, donatq; quotidie,

¶ Secundū Quomodo possit esse meritū, cum tñ omnes sancti
peccent iuxta illud, Nō intres in iudiciū cū seruo tuo. Et Chris-
tus, vos cum suis malis, Et dimitte nobis debita nostra. Et Bt⁹
Aug. Ve bonum vitae & c. Et rursus vnusquisq; mercedem reci-
piet secundū suum laborem. Et. iij. Regum Est merces operi
vestro. Et Gene. xij. Ego merces tua magna nimis. Et Eccle. ix
Vnde, comede in laticia panem tuum, et bibe cum gaudio vinū
tuum, quia deo placent opera tua. Immo caueat omnis Christia-
nus, ne vnq; incert⁹ sit, an deo placeat opera sua. qui enī sic dubi-
tat, peccat & perdit opera sua cuncta, frustra q; laborat, sed opor-
tet vt credat sese placere deo, vt Ap^lus. Gloria nostra haec est te-
stimoniū cōsciētiā nrae, q; sine crimie cōuersati sum⁹ i hoc saeculo.
Et iterū Non sic curro tanq; in incertū, nō sic pugno quasi aerē
verberās. Et Petrus. Satagite p bona opa certificātes vocationē
vram Qui enī nescit, aut dubitat sese bene agere, aut semp male se

ritu pmi est

credit agere, semper peccat ac perdit vitam suam totam, quia non
ex fide, neque in fide agit. Quid ergo faciemus, quomodo simul
iudicium deprecabimur, et gloriam petemus. Respondetur Cheru-
bin aduersis vultibus nos erudiunt, hi enim vultu sunt con-
trarii, sed prospectu in propiciatorium conueniunt. Sic ille aucto-
ritates contrariae inter se, in Christo concordant. Ideo opera no-
stra si sola aspicias peccata, & ita iudicium tibi est deprecandum (i. ne so-
la sine Christo discutiantur) sed in Christo confidas ea placere
deo, quae ipsa sola placere non possunt, ut orat Ecclesia. Ideo si-
ue pecces, siue non, semper firmiter nitere super Christum & iustitiam
illam naturalem, septies enim in die cadit iustus, & toties re-
surgit. Et ps. xxxvi. Cum ceciderit iustus non collidetur, dominus enim
supponit manum suam, sicut ergo de Christo non debes dubita-
re, quin placeant propter Christum, in quo credis. et sic sunt ope-
ra talis fidei quae gratissima, licet apud te, & in seipsum indignissima.

Tertium, quae sunt opera potissimum facienda. Respondeo
Maxime illa quae promouent iustitiam capitalem, et minuunt ori-
ginale peccatum, ideo unicuique est propria sui obseruatio neces-
saria. Quia originale peccatum, vnumquemque aliter & aliter im-
pugnat. Generalia sunt orationes, elemosinae, ieiunia. Immo Ro-
xij omnium pulcherrime, et alibi. Morificate membra vestra. Quia illa
tertia iustitia nihil aliud queritur, quam ut peccatum originale expug-
netur, & corpus peccati destruat, & sic meritum sit ipsa regnans
iustitia, non autem quae actus mereatur, sed promouet meritum.

QUARTVM praeter omnibus custodi te ab operibus abs te ele-
ctis, quia haec non purgant peccata, sed polluunt magis, ut sunt no-
stro tempore ceremoniale, orationes, uoculae, ecclesiarum stru-
cturae. Ideo illa opera magis purificant, quae deus imponit & vo-
cat, inde omnium sunt optima passiones, aegritudines, penuria, ig-
nominia, mors, quia hic solus deus operatur, & homo patitur,
& perfectissime occiditur Adam, mundaturque Christus, & pal-
mes eius purgatur. Haec est enim via compendij ad salutem, sed
odiosa valde in actu, iucunda in fine.

Lipsiae in aedibus Valentini Schumaen
Anno domini Millesimo quingen-
tesimo vndeagesimo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

6117

Th
6117